

PATVIRTINTA

VšĮ Šilutės ligoninės vyriausiojo gydytojo
2025 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. A1-17

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS ŠILUTĖS LIGONINĖS SMURTO PREVENCIJOS GRUPĖS NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Viešosios įstaigos Šilutės ligoninės smurto prevencijos grupės nuostatai nustato pranešimų (skundų) dėl galimo smurto ir (ar) priekabiavimo atvejo, gauto VšĮ Šilutės ligoninės smurto ir priekabiavimo prevencijos politikoje nustatytą tvarką, nagrinėjimo, siekiant įvertinti, ar darbuotojo (-ų) veiksmai nepažeidė teisės aktų reikalavimų.

2. VšĮ Šilutės ligoninės smurto prevencijos grupė, t. y. Įstaigos vyriausiojo gydytojo įsakymu sudaryta komisija, pranešimui (skundai) apie smurto ir (ar) priekabiavimo atvejį, susijusį su VšĮ Šilutės ligoninės (toliau – Įstaiga) darbuotojų tarpusavio santykiais, tirti (toliau – komisija) šio Aprašo nustatyta tvarka, kuri inicijuoja aplinkybių ir situacijos vertinimą, kai yra nurodyti:

2.1. *nukentėjusysis* – Įstaigos darbuotojas, prie kurio priekabiavo (priekabiauja / grasina) ir (arba) prieš kurį smurtavo (smurtauja / grasina) Įstaigos darbuotojas ir (arba) jų grupė.

2.2. *skundžiamasis* – Įstaigos darbuotojas, dėl kurio netinkamo arba nepageidaujamo elgesio pateiktas pranešimas (skundas) dėl smurto, priekabiavimo arba seksualinio priekabiavimo.

2.3. *pažeidimas* – tai netinkamas ir nepriimtinas darbuotojo ar darbuotojų grupės elgesys arba nurodymas smurtauti ar priekabiauti, padarytas dėl darbuotojo (-jų) veiksmų / kaltės, kurie padaryti pažeidus Įstaigos vidaus teisės aktuose nustatytų elgesio normas.

3. Komisija pranešimus (skundus), susijusius su ginčais, konfliktinėmis situacijomis tarp sveikatos priežiūros specialistų ir pacientų ar (ir) pacientų atstovų gali perduoti tirti Medicinos etikos komisijai.

4. Komisija, nagrinėdama pranešimus (skundus) dėl smurto ir priekabiavimo atvejo vertinimo, vadovaujasi šiomis sąvokomis:

4.1. *Smurtas* – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria neturtinę arba turtinę žalą.

4.2. *Fizinis smurtas* – tai tyčinis ir nepageidautinas veiksmas (pavyzdžiui kumščiajimas, mušimas, spyrimas, stumdymas, tempimas ir kita), dėl kurio patiriama fizinė trauma arba kūno sužalojimas.

4.3. *Psichologinis smurtas* – tai bet koks nepageidaujamas veiksmas, įskaitant izoliavimą, žodinį įžeidimą, asmens orumo pažeminimą, gąsdinimą, psichologinę agresiją, grasinimą panaudoti fizinę jėgą arba kitą elgesį, kuris gali menkinti tapatumo, orumo ir savivertės jausmą ir pakenkti fizinei, psichinei, dvasinei, moralei arba socialinei darbuotojo sveikatai, saugai ir gerovei.

4.4. *Priekabiavimas* – nepageidaujamas elgesys, kai asmens lyties, lytinės orientacijos, negalios amžiaus, rasės, etninės priklausomybės, tautinės, religinės, tikėjimo, kalbos, kilmės, socialinės padėties, įsitikinimų ar pažiūrų, pilietybės, šeiminės padėties, ketinimų turėti vaiką (-ų) pagrindu siekiama įžeisti arba įžeidžiamas žmogaus orumas ir siekiama sukurti arba sukuriamas bauginanti, priešiška, žeminanti arba įžeidi aplinka.

4.5. *Seksualinis priekabiavimas* – nepageidaujamas užgaulus, žodžiu, raštu arba fiziniu veiksmu išreikštas seksualinio pobūdžio elgesys sus asmeniu, turint tikslą pakenkti asmens orumui, ypač sukuriant bauginančią, priešišką, žeminančią ar įžeidžią aplinką.

4.6. *Šmeižtas* – atvejis, kai Įstaigos darbuotojas (-ai) sąmoningai paskleidė tikrovės neatitinkančią informaciją, galinčią paniekinti, pažeminti arba kitaip neigiamai paveikti kitą asmenį, pavyzdžiui, sumažinti pasitikėjimą juo.

4.7. *Žeminimas* – elgesys, kai menkinamas asmuo gali pasijusti negerbiamas ir nevertinamas.

4.8. *Grasinimas* – įvardytas žadėjimas panaudoti fizinę jėgą ar valdžią ir jo sukelta fizinės, psichologinės, seksualinės skriaudos baimė arba kitos neigiamos pasekmės.

II SKYRIUS

PRANEŠIMŲ (SKUNDŲ) TEIKIMO TVARKA

5. Visi pranešimai (skundai) apie smurto ir priekabiavimo atvejus registruojami Įstaigoje nustatyta tvarka ir nagrinėjami.

6. Pranešimą (skundą) rekomenduojama pateikti per kiek įmanoma trumpiausią laiką nuo skundžiamų veiksmų padarymo arba paaiškėjimo dienos.

7. Pranešime (skunde) turi būti pateikiama ši informacija:

7.1. išsamūs paaiškinimai apie patirto smurto ir (arba) priekabiavimo situaciją, galimai patirto smurto ir (ar) priekabiavimo apraiškas ir aplinkybes;

7.2. galimai smurtavusio (-ių) ir (ar) priekabiavusio (-ių) darbuotojo (-ų) vardas (-ai) ir pavardė (-ės);

7.2. galimi liudytojai, jei tokių buvo;

7.3. turi būti pridėti įrodymai.

8. Pateiktas pranešimas (skundas) komisijos nagrinėjamas tik tuo atveju, jeigu jame nurodytas nukentėjusysis, galimas pažeidėjas, galimo pažeidimo data, laikotarpis, vieta, kitos faktinės aplinkybės ir kiti argumentai, arba kai pakanka įrodymų, kuriais grindžiamas pranešimas (skundas) apie skundžiamus veiksmus, galimą pažeidimą, ir gali būti užtikrinta sąžininga pranešimo (skundo) tyrimo eiga.

9. Nukentėjusiam darbuotojui, manančiam, kad jo atžvilgiu taikomas smurtas ir priekabiavimas, rekomenduojama rinkti visus įrodymus, galinčius patvirtinti nepriimtino elgesio faktus. Tokiais įrodymais gali būti: įvairūs dokumentai, SMS žinutės, elektroniniai laiškai, nuotraukos, vaizdo ar garso įrašai, liudininkų, galinčių patvirtinti nederamą elgesį, parodymai.

10. Komisija vertina tiesioginius įrodymus ir, komisijos narių balsų dauguma, vertina netiesioginius įrodymus. Kiekvienu atveju jų pakankamumas vertinamas atsižvelgiant į kiekvienos konkrečios situacijos faktines aplinkybes.

11. Gautas pranešimas (skundas) laikomas konfidencialia informacija ir negali būti paviešintas asmenims, kurie nėra susiję su galimu pažeidimu arba jo tyrimu, išskyrus atvejus, kai pats nukentėjusysis jau yra paviešinęs šią informaciją.

III SKYRIUS

PRANEŠIMO (SKUNDO) NAGRINĖJIMO TVARKA

12. Komisija sudaroma Įstaigos vyriausiojo gydytojo įsakymu iš 5 (penki) narių, tarp jų darbuotojas, atsakingas už vidinio informacijos apie pažeidimus teikimo kanalo administravimą (teisininkas), Įstaigos vyriausiojo gydytojo paskirtas įgaliotas asmuo dėl smurto ir priekabiavimo prevencijos (darbuotojų saugos ir sveikatos specialistas), VšĮ Šilutės ligoninės darbo tarybos pasiūlymu paskirtas atsakingas asmuo, į kurį gali kreiptis darbuotojas, susidūręs su galimomis smurto ir priekabiavimo apraiškomis (medicinos psichologas), administracijos narys, darbuotojų atstovas (darbo tarybos atstovas, profesinės sąjungos narys, darbuotojų atstovas saugai ir sveikatai) ir kiti darbuotojai. Komisijos pirmininkas, kuris yra vienas iš 5 grupės narių, renkamas pirmajame Komisijos posėdyje.

13. Įstaigos vyriausiasis gydytojas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo pranešimo (skundo) gavimo dienos įsakymu sudaro komisiją smurto ir priekabiavimo darbe atvejui tirti.

14. Komisijos nariai, prieš pradėdami darbą, pasirašo konfidencialumo pasižadėjimą saugoti informaciją, kuri jiems taps žinoma dėl nagrinėjamo atvejo, ir jos neatskleisti.

15. Pranešimas (skundas) pradedamas nagrinėti nedelsiant komisijai susirinkus į posėdį ir išnagrinėjamas per kuo trumpesnę laiką, bet ne ilgiau kaip per 10 darbo dienų nuo pranešimo (skundo) gavimo dienos.

16. Tyrimas atliekamas laikantis objektyvumo, nešališkumo, operatyvumo, betarpiškumo, nekaltumo prezumpcijos principų.

17. Tyrimo metu apklausiamų darbuotojų (nukentėjusio, skundžiamojo ir liudininkų) parodymai protokoluojami.

18. Tyrimą atlikusi komisija per 15 darbo dienas parengia ir pateikia Įstaigos vyriausiajam gydytojui išvadą:

18.1. dėl pažeidimo pripažinimo / nepripažinimo arba

18.2. perdavimo toliau nagrinėti Medicinos etikos komisijai arba

18.3. poveikio priemonių taikymo smurtą ir priekabiavimą taikiusiam darbuotojui, Įstaigos vidaus teisės aktų nustatyta tvarka.

19. Pranešimo (skundo) nagrinėjimo terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip iki 20 darbo dienų, tik tuo atveju, jei dėl objektyvių priežasčių nėra galimybės apklausti nukentėjusiojo, skundžiamojo arba liudytojo (-ų).

20. Komisija, atlikdama tyrimą dėl smurto ir priekabiavimo atvejo, užpildo 1 priede pateiktą formą „*Smurto ir priekabiavimo vertinimo procedūra*“.

21. Komisija, daugumos narių balsų nuomone, priima sprendimą dėl smurto ir (ar) priekabiavimo atvejo pripažinimo arba nepripažinimo, nurodant tokio sprendimo priežastis (*pavyzdžiui* nepakanka įrodymų, dėl argumentų nepagrįstumo arba dėl klaidingai įžvelgto smurto ir (ar) priekabiavimo apraiškas arba, kai pažeidimas nėra susijęs su darbo aplinka ir kt.).

22. Komisija, sprenddama galimus darbuotojo (-ų) smurto ir priekabiavimo atvejus, pirmumą teikia atvejų nagrinėjimui šiomis priemonėmis:

22.1. individualiu pokalbiu su situacijoje dalyvavusiais darbuotojais, primenant bei aptariant Įstaigos vidaus teisės aktų nuostatas ir taikymo tvarką;

22.2. susitikimu tarp smurtavusio ir (ar) priekabiavusio ir galimai smurtą ir (ar) priekabiavimą patyrusio (-ių) darbuotojų, taikant mediacijos metodą, kai visi su atveju susiję darbuotojai savo noru sutinka.

22.3. kitomis veiklomis, kuriomis būtų siekiama smurto ir (ar) priekabiavimo atvejo sprendimo, padedančio išvengti tokio įvykio pasikartojimo.

23. Įstaigos vyriausiasis gydytojas, įvertinęs tyrimą atlikusios komisijos išvadą, priima sprendimą pritarti ar nepritarti išvadai.

24. Įstaigos vyriausiasis gydytojas pritaręs tyrimą atlikusios komisijos išvadai, kurioje pripažintas smurto ir priekabiavimo darbe fakto buvimas:

24.1. sprendžia klausimą dėl poveikio priemonės (-ių) taikymo smurtą ir priekabiavimą taikiusiam darbuotojui;

24.2. organizuoja darbuotojams seminarą, diskusijas ar mokymus konkrečiam atvejui aktualia tema arba taiko kitas priemones galimoms pasekmėms sumažinti.

25. Įstaigos vyriausiasis gydytojas, pritaręs tyrimą atlikusios komisijos išvadai, kurioje nepripažintas smurto ir priekabiavimo darbe fakto buvimas, laikydamasis proporcingumo principo, primena darbuotojams apie smurto ir priekabiavimo darbe požymius, apraiškas, pagarbaus elgesio standartus ir kitus aktualius klausimus.

26. Darbuotojui, pranešusiam apie patiriamą smurtą ir priekabiavimą, taip pat darbuotojui, dėl kurio elgesio buvo atliktas vidinis smurto ir priekabiavimo atvejo tyrimas, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo Įstaigos vyriausiojo gydytojo sprendimo priėmimo raštu pateikiamas sprendimas bei tyrimą atlikusios komisijos išvada arba jos išrašas, užtikrinant asmens duomenų apsaugą.

IV SKYRIUS

PAGALBA PRANEŠUSIEMS APIE SMURTĄ IR PRIEKABIAVIMĄ BEI NUKENTĖJUSIEMS NUO SMURTO IR PRIEKABIAVIMO ASMENIMS

27. Įstaigoje turi būti užtikrinama, kad asmenys, patyręs smurtą ir (ar) priekabiavimą, turėtų visas galimybes gauti teisinę pagalbą ir emocinę paramą. Atsižvelgiant į konkretų atvejį ir poveikį darbuotojo emocinei sveikatai, pagalba gali būti įvairių formų:

27.1. komisija informuoja nukentėjusį asmenį apie galimybę pasinaudoti nemokamomis visų reikalingų specialistų (psichologų, psichiatrų, teisininkų) paslaugomis, apmokant už tų specialistų paslaugas (laikantis protingumo principo);

27.2. darbuotojo perkėlimas į kitą darbo vietą (nepažeidžiant teisės aktų nuostatų);

27.3. atostogų suteikimas ir kita pagalba.

28. Prireikus, ypač gilių konfliktinių ir stresinių situacijų metu, komisija teikia Įstaigos vyriausiajam gydytojui siūlymus dėl papildomų smurto ir priekabiavimo prevencijos priemonių taikymo, pavyzdžiui krizių įveikimo pagalbos komandos paslaugų ir kt.

V SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

29. Tais atvejais, kai nukentėjęs asmuo pageidauja tik sudrausminti skundžiamąjį ir užkirsti kelią tokiems veiksams ateityje, tačiau nepageidauja, kad būtų pradėtas tyrimas, tuomet gali būti taikomos tokios procedūros, kaip neformalus pokalbis, kai atsakingas asmuo atskirai bendrauja su skriaudžiamuoju, dalyvaujant ar nedalyvaujant besiskundžiančiam asmeniui, siekiant taikiai išspręsti kilusius nesutarimus, arba priimamas sprendimas pakartotinai supažindinti skundžiamąjį asmenį su Įstaigos vidaus teisės aktais, atkreipiant dėmesį į tai, dėl ko buvo kreiptasi.

30. Tais atvejais, kai pranešimas (skundas) yra susijęs su pacientais arba jų artimaisiais, komisija (nuolatiniai nariai), atlikusį pirminį vertinimą dėl galimo smurto ir (ar) priekabiavimo atvejo, savo išvadas įformina protokole, rekomenduojant Įstaigos vyriausiajam gydytojui kreiptis į Medicinos etikos komisiją.

31. Nukentėjusysis dėl smurto ir (ar) priekabiavimo atvejo gali kreiptis ir į kitas institucijas ir informuoti jas apie galimo pažeidimo atvejį. Nepavykus išspręsti psichologinio smurto ir (ar) priekabiavimo problemų Įstaigoje, rekomenduojama kreiptis į Lietuvos Respublikos valstybinę darbo inspekciją. Darbuotojas, patyręs Įstaigos vyriausiojo gydytojo smurtą ir priekabiavimą, turi teisę kreiptis į Įstaigos steigėją (Šilutės rajono savivaldybę).
